
SERİ B

CİLT 34

SAYI 1 1984

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ
DERGİSİ

TÜRKİYE'DE VE BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE MOBİLYA ÜRETİM VE DIŞ TİCARETİ

Doç. Dr. Ahmet KURTOĞLU¹
Arş. Gr. Dr. H. Mahir FİSUNOĞLU²

1. GİRİŞ

Ülkemizde özellikle son yıllarda mobilya endüstrisi hızlı bir gelişim göstermekte, Kalkınma Planlarında tanımlandığı gibi dış satıma yönelik ve diğer orman ürünleri sanayiinin sürükleyicisi durumuna gelmiş bulunmaktadır.

Bu nedenle çalışmamızda ülkemizdeki ve bazı Avrupa ülkelerindeki mobilya üretim ve dış ticaret miktarları hakkında Avrupa Mobilya Endüstrisi Araştırma Birliğinin «Batı Avrupa'da Mobilya Endüstrisi, 1983 İstatistikleri»nden yararlanarak bilgi verilmeğe çalışılmaktadır.

2. TÜRKİYE'DEKİ MOBİLYA ENDÜSTRİSİ

Türkiye'de mobilya endüstrisi küçük üretim birimlerinden büyük ölçekli üretime geçme aşamasındadır.

Bu sektöre faaliyet gösteren küçük ve büyük kapasiteli işyeri ve çalışanların sayısı hakkında kesin rakam verilememekte, ancak tahmini değerler ortaya atılabilmektedir (TSKB, 1983).

Devlet İstatistik Enstitüsü'nce (DİE) 1980 Genel Sanayi ve İşyeri Sayımına göre ise mobilya ve mefruşat imalat sanayii dalında üretim yapan toplam 11767 işyeri olduğu, bu iş yerlerinden 2236 sında 1 işçinin, 3151'inde 2 işçinin, 4370 inde 3 veya 4 işçinin 1504'ünde 5 veya 6 işçinin 506'sında 7 ile 9 işçinin çalıştığı belirtilmektedir (DİE, 1982).

DİE (1981) Yıllık İmalat Sanayii İstatistikleri Geçici Sonuçlarına göre ise 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinin sayısı 10'u devlete ait olmak üzere toplam 154 bulunmaktadır (DİE, 1983). Ancak bu rakamların doğruluğundan şüphe edilmelidir.

TSKB (1983)'e göre ise Mobilya Sektöründe 250 000 civarında işçinin çalıştığı ve 1980 li yıllarda 1 250 000 - 1 500 000 adet mobilya üretildiği tahmin edilmektedir.

¹ İ.Ö. Orman Fakültesi, Orman Endüstrisi, Makinaları ve İşletme Anabilim Dalı.

² İ.Ö. Orman Fakültesi, Orman Ekonomisi Anabilim Dalı.

Son yıllarda Mobilya Dış Ticareti, özellikle ihracat hızla gelişmektedir. 1980 yılında 1 706 441 \$ olan mobilya ihracatı 1981 de 9 940 251 \$'a, 1982'de ise 16 950 374 \$'a ulaşmıştır. Çizelge 1'de Türkiye'nin mobilya ihracatı ülkeler itibariyle \$ olarak gösterilmektedir.

Çizelge 1. Türkiye'nin Mobilya İhracatı (TSKB 1983)

Ülke Adı	1980	1981	1982
Dubai	—	—	351 671
Batı Almanya	261 685	156 997	406 267
Irak	3 793	35 883	182 583
Ürdün	196 145	459 160	435 960
Kuveyt	143 656	34 454	341 894
Libya	77 047	6 780 095	6 342 330
Suudi Arabistan	325 181	1 670 329	6 884 736
Suriye	8 875	65 000	436 991
İngiltere	7 000	65 157	1 150 540
Diğer ülkeler	683 059	673 176	417 540
T o p l a m	1 706 441	9 940 251	16 950 319

3. BAZI AVRUPA ÜLKELERİNİN MOBİLYA ENDÜSTRİSİ

Daha öncede belirtildiği gibi bazı Avrupa ülkelerinin Mobilya Endüstrisi hakkındaki istatistikî bilgiler Avrupa Mobilya Endüstrisi Araştırma Birliğinin 1983 İstatistiklerinden yararlanılarak bilgilerinize sunulmaktadır. Ülkelerin mobilya dış ticaret, ihracat (fob), ithalat (Cif) hacmi AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu; Batı Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Danimarka, İngiltere, Belçika/Lüksemburg gibi), ASTB (Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi: Avusturya, Norveç, İsveç, Finlandiya, Portekiz), DB (Doğu Bloku Ülkeleri: Doğu Almanya, Macaristan, Polonya, SSCB, Yugoslavya, Çekoslovakya, Romanya, Bulgaristan), OR (Orta Doğu Ülkeleri: Suriye, Irak, Suudi Arabistan, Ürdün, Mısır gibi) ve Diğer ülkeler olarak adlandırılan ülke grupları için ayrı ayrı belirtilmiş ve bu ülke grupları içinden mobilya dış ticareti bakımından önemli görülenlerin, o ülke ile yaptığı mobilya dış ticaret hacmi de ayrıca açıklanmıştır.

3.1. Batı Almanya

Bu ülkede 1982 yılında 14654 Milyon (DM)'lık mobilya üretilmiş bulunmaktadır. Batı Almanya'da 20 ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran işletme sayısı 1982 yılında 1400 olup, bunlardan tahminen %44'ünde 20-49 işçi, %28'inde 50-99 işçi, %15'inde 100-199 işçi, %10,5 da 200-499 işçi, %2,5'unda ise 500 den fazla işçi çalıştırılmaktadır. Haftalık iş saati 40 olup, üretimde çalışan toplam işçi sayısı 155 000 civarındadır.

Batı Almanya 1982 yılında 2.926,1 Milyon (DM)'lık ithalat yapmıştır. 1982 yılındaki ihracatı ise toplam 4153,4 Milyon DM'ı bulmaktadır.

Görüldüğü gibi B. Almanya hem ithalat, hem de büyük ölçüde ihracat yapan ülke durumundadır. Batı Almanya'nın 1982 yılında yaptığı ithalat ve ihracat hacmi aşağıda kısaca özetlenmektedir.

AET Ülkelerinden 1982 yılında 1756,6 Milyon (DM)'lık ithalat yapılmış olup, bunun büyük bir bölümü, yaklaşık %46'sı (806,3 Milyon (DM)) İtalya'dan gerçekleştirilmiştir. Bu ülkeyi 270,6 Milyon (DM) ile Belçika/Lüksemburg, 197,1 Milyon (DM) ile Hollanda, 210 Milyon (DM) ile Danimarka takip etmektedir.

Bu ülkeden 1982 yılında AET ülkelerine yapılan toplam mobilya ihracatı ise 2325,3 Milyon (DM) olup, Hollanda ile 770 Milyon (DM)'lık, Fransa ile 526,3 Milyon (DM)'lık, Belçika/Lüksemburg ile 450,5 Milyon (DM)'lık ve İngiltere ile 413,2 Milyon DM'lık ihracat gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi Ülkelerinden 1982 yılında yapılan ithalat 592,5 Milyon (DM) olup, en başta 215,4 Milyon (DM) ile Avusturya'dan, 193,3 Milyon (DM) ile İsviçre'den, 122,2 Milyon (DM) ile İsviçre'den ithalat yapılmıştır.

Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi ülkelerine yapılan ihracat ise aynı yılda 1068,5 Milyon (DM)'a ulaşmıştır. İhracatta da ithalatta olduğu gibi Avusturya 481,8 Milyon (DM) ile en başta gelmektedir. İsviçreye yapılan ihracat ise 466,6 Milyon (DM)'ı bulmaktadır.

Doğu Bloku Ülkelerinden ise 1982 yılında 404,0 Milyon (DM)'lık ithalat gerçekleştirilmiştir. Bu ülkelere yapılan ihracat ise yok denecek kadar azdır (14,7 Milyon DM).

Orta doğu ülkeleri ile 1982 yılında gerçekleştirilen ithalat miktarı 10,7 Milyon (DM) olup, bunun da 9,7 Milyon (DM)'lık kısmı İsrail'den gerçekleştirilmiştir. Bu ülkelere yapılan ihracat ise aynı yılda 353,8 Milyon (DM) olup, yarıya yakın bölümü, (166,2 Milyon (DM)) Suudi Arabistan ile gerçekleştirilmiştir.

Diğer ülkeler ile aynı yılda 162,7 Milyon (DM)'lık ithalat, 396,4 Milyon (DM) lik ihracat gerçekleştirilmiştir.

3.2. Belçika/Lüksemburg

1982 yılında Belçika ve Lüksemburg'da 38849 Milyon Belçika Frangı (BFr) değerinde mobilya üretilmiştir.

10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletme sayısı 1982 yılında 400 olup, bu işletmelerden yaklaşık %38'inde 11-25 işçi, %40'ında 26-50 işçi, %13'ünde 51-100 işçi, %6'sında 101-200 işçi, %3'ünde ise 200 ve daha fazla işçi çalışmaktadır. Haftalık iş saati 38 olup, 1982 yılında üretimde çalışan işçi sayısı 16483, toplam işçi sayısı ise 18868 bulunmaktadır.

Belçika ve Lüksemburg 1982 yılında 20261,8 Milyon (BFr) değerinde mobilya ithal etmiş olup, aynı yıldaki ihracatı ise 25667,9 Milyon (BFr)'ni bulmaktadır. Aşağıda bu ülkelerin 1982 yılındaki ithalat ve ihracat miktarları kısaca özetlenmektedir.

AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) ülkelerinden 12316,2 Milyon (BFr)'lık ithalat yapılmıştır. İthalatın gerçekleştirildiği belli başlı ülkeler ise 4993,8 Milyon

(BFr) ile Batı Almanya, 2787 Milyon (BFr) ile Hollanda ve 2287 (BFr) ile Fransa'dır.

Bu ülkelere 1982 yılında yapılan toplam ihracat ise 18333,2 Milyon Belçika frangını bulmaktadır. İhracat yapılan ülkeler arasında Fransa 7752,2 Milyon (BFr) ile başta gelmekte, bunu 4742,9 Milyon (BFr) ile Hollanda, 4275,9 Milyon (BFr) ile Batı Almanya takip etmektedir.

Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi ülkelerinden 1982 yılında gerçekleştirilen ithalat 194,2 Milyon (BFr) bulmaktadır. AET ülkelerinden yapılan ithalatın yanında çok düşük kalmaktadır. Bu ülkelere yapılan ihracat miktarı ise 564,7 Milyon (BFr) dir. Bu bakımdan 322,8 Milyon (BFr)'ı ile İsviçre ön sırada bulunmakta, daha sonra ise 120,3 Milyon (BFr)'ı ile Avusturya gelmektedir.

— Doğu Bloku ülkelerinden 1982 yılında yapılan ithalat 631,0 Milyon Belçika frangını bulmaktadır. Bu bakımdan Doğu Almanya 311,5 Milyon (BFr) ile başta gelmekte, Romanya 130,0 Milyon (BFr)'ı ile ikinci sırayı almaktadır. İhracat ise yok denecek kadar azdır (9,0 Milyon (BFr)).

— Orta Doğu ülkelerinden 1982 yılında yapılan ithalat miktarı 1,2 Milyon Belçika Frangıdır. İhracat miktarı ise 340,1 Milyon (BFr) olup, özellikle Suudi Arabistan'a (114,4 Milyon BFr) ihracat yapılmıştır.

— Diğer ülkeler ile aynı yılda 244,8 Milyon Belçika Franklık ithalat, 576,2 Milyon Belçika Franklık ihracat gerçekleştirilmiştir. İspanya'dan önemli miktarda 106,6 Milyon (BFr) ithalat, ABD'ye 226,5 Milyon (BFr) luk ihracat gerçekleştirilmiştir.

3.3. Danimarka

Bu ülkede 1982 yılında 5300 Milyon Danimarka Kronu (DKr) değerinde mobilya üretilmiştir.

Danimarka'da 6 ve daha fazla işçi çalıştıran işletme sayısı 1981 yılında 377 olup, bunlardan yaklaşık %35'inde 6-19 işçi, %51'inde 20-49 işçi, %11'inde 50-99 işçi, %3'ünde 100-199 işçi, %1'inde 200'den fazla işçi çalışmaktadır. Üretimde çalışan işçi sayısı 1982 yılında 11900 olup, haftalık iş saati 40 bulunmaktadır.

1982 yılında Danimarka 852,4 Milyon Danimarka Kronluk ithalat yapmıştır. Aynı yıldaki ihracat miktarı ise toplam 3923,0 Danimarka Kronunu bulmaktadır.

Görüldüğü gibi ithalatla karşılaştırıldığında Danimarka büyük ölçüde mobilya ihraç eden bir ülke durumundadır. Aşağıda mobilya ithalat ve ihracat miktarları kısaca belirtilmektedir.

-- 1982 yılında (AET) ülkelerinden 332,6 Milyon (DKr) luk ithalat, 1490,7 Milyon (DKr) luk ihracat gerçekleştirilmiştir. Batı Almanya hem ithalatta (168,0 Milyon (DKr)), hem de ihracatta 1747,0 Milyon (DKr)u ile ön planda rol oynamaktadır.

— Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi ülkelerinden ise 1982 yılında 396,6 Milyon (DKr) luk ithalat, 1081,8 Milyon (DKr) luk ihracat gerçekleştirilmiştir. İthalatta

İsveç 291,2 Milyon (DKr) miktar ile önde gitmektedir. Aynı yılda Norveç'e 577,0 Milyon (DKr) luk mobilya ihracat edilmiştir. Bu ülkeyi 362,0 (DKr) luk ihracat ile İsveç takip etmektedir.

— Doğu Avrupa ülkeleri ile yapılan mobilya dış ticareti önemsiz bulunmakta, ithalat 73,7 Milyon (DKr)'una, ithalat ise, 5,0 Milyon (DKr)'nuna ulaşmaktadır.

— Orta Doğu ülkelerinden yapılan ithalat çok düşük olup, (1,0 Milyon (DKr)), ihracat ise 284,5 Milyon (DKr)'unu bulmaktadır.

— Diğer ülkeler ile yapılan mobilya dış ticaretinde ise 48,5 Milyon (DKr)'luk ithalat, 1060,8 Milyon (DKr)'luk ihracat gerçekleştirilmiştir.

İhracatta ABD'leri 724,4 Milyon Danimarka Kronu ile ilk planda yer almaktadır.

3.4. Finlandiya

Finlandiya'nın 1982 yılındaki mobilya üretimi 1820 Milyon Finlandiya Markını (FMr) bulmaktadır. Bu ülkedeki, 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletme sayısı 1982 yılında 260 olup, bu işletmelerde çalışan işçi sayısı 10500 civarındadır. Haftalık iş saati 36 saat bulunmaktadır.

Finlandiya'nın 1982 yılındaki mobilya ithalatı 191,0 Milyon, ihracatı ise 712,7 Milyon Finlandiya markını bulmaktadır. Aşağıda bu ülkenin ithalat ve ihracatının ülkeler itibarıyla dağılımı kısaca özetlenmektedir.

— 1982 yılında Finlandiya (AET) ülkelerinden 82,6 (FMr)'ı değerinde çeşitli mobilya ithalatı yapmış, bu ülkelere yaptığı ihracat miktarı ise 169,4 Milyon (FMr) ını bulmuştur. İthalatı daha çok Batı Almanya ve İtalya'dan gerçekleşmekte, ihracatta ise 95,0 Milyon (FMr) ile Batı Almanya ön sırada yer almaktadır.

— Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi ülkeleriyle ise 1982 yılında 75,3 Milyon (FMr) değerinde ithalat, 234,2 Milyon (FMr) değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. İthalat ve ihracatta İsveç ön planda gelmektedir.

— Doğu Bloku ülkeleri ile 1982 yılında 23,8 Milyon (FMr) lık ithalat, 213,0 Milyon (FMr) lık ihracat gerçekleştirilmiştir. İthalat miktarları önemsiz olup, ihracatın ise 208,3 Milyon (FMr) lık bölümünü SSCB satın almaktadır.

— Orta Doğu ülkelerinden ithalat önemsiz olup, ihracat miktarı ise 1982 yılında 21,4 Milyon Finlandiya Markını bulmaktadır.

— Diğer ülkeler ile 1982 yılında 9,3 Milyon Marklık ithalat, 63,9 Milyon Finlandiya Marklık ihracat gerçekleştirilmiştir.

3.5. Fransa

Bu ülkenin 1982 yılında toplam mobilya üretimi 19000 Milyon Fransa Frankını (Ffr) bulmaktadır. Fransa'da 10 veya daha fazla işçi çalıştıran işletme sayısı 1980 yılında 1295 iken 1981 yılında 1389'a ulaşmıştır.

Bu işletmelerden 1980 yılında yaklaşık %32'si 10-19 işçi, %38'i 20-49 işçi,

%15'i 50 - 99 işçi, %9'u 100 - 199 işçi, %6'sı ise 200 den fazla işçi çalıştırmaktadır. Bu sektörde çalışan toplam işçi sayısı 1982 yılında 80000 civarında olup, Haftalık çalışma saati 40 bulunmaktadır.

Fransa 1982 yılında toplam 7179,2 Milyon (Ffr)'ı değerinde çeşitli mobilya ithalatı, 2560,3 Milyon (Ffr)'ı değerinde ihracat yapmıştır. Mobilya dış ticaretinin ülkeler itibarı ile dağılımı ise şu şekilde kısaca özetlenebilir.

— AET ülkelerinden gerçekleştirdiği ithalat miktarı 1982 yılında 5553,7 Milyon (Ffr)'ını bulmaktadır. İthalatı en fazla 3103,8 Milyon (Ffr)'ı ile İtalya'dan gerçekleşmektedir. Daha sonra 1139,1 Milyon (Ffr) ile Belçika/Lüksemburg gelmektedir.

AET ülkelerine yaptığı ihracat ise yine aynı yılda 1077,4 Milyon (Ffr)'ını bulmaktadır. İhracatını daha çok Batı Almanya 389,3 Milyon (Ffr) ve Belçika/Lüksemburg 364,5 Milyon (Ffr) ile gerçekleştirmektedir.

— Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi ülkeleri ile yaptığı ithalat 90,8 Milyon (Ffr) ve ihracat ise 245,1 Milyon (Ffr)'ını bulmaktadır. AET ülkeleri ile kıyaslandığında önemsiz sayılabilir.

— 1982 yılında Doğu Bloku Ülkelerinden 562,9 Milyon (Ffr) değerinde ithalat yapılmıştır. İthalatın yarından biraz fazlası 300,2 Milyon (Ffr) Romanya'dan gerçekleştirilmiştir. Bu ülkelere yapılan ihracat ise yok denecek kadar azdır.

— Orta Doğu ülkelerinden ithalat yapılmamakta, yapılan ihracat ise 1982 yılında 373,7 Milyon (Ffr)'ını bulmaktadır. İhracat yapılan ülkeler arasında 210,0 Milyon (Ffr)'ı ile Suudi Arabistan başta gelmektedir.

— Diğer ülkelerden 1982 yılında yapılan ithalat 971,9 Milyon Fransa Frankı ihracat ise 864,1 Milyon Fransa Frankıdır.

3.6. Hollanda

Hollanda'nın 1981 yılındaki mobilya üretimi toplam 1912,4 Milyon Hollanda Guldeni'dir. Bu ülkede 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletme sayısı ise 460 bulunmaktadır. Bu işletmelerden %46'sında 11 - 25 işçi, %32'sinde 26 - 50 işçi, %16'sında ise 101 - 150 işçi, %6'sında 150 den fazla işçi çalışmaktadır. Üretimde çalışan işçilerin sayısı 1981 yılında 14000, 1982 yılında ise 12600 olup, haftalık çalışma saati 40 bulunmaktadır.

Hollanda 1982 yılında 1615,1 Milyon Hollanda Guldeni değerinde ithalat, 764,4 Milyon Hollanda Guldenlik ihracat gerçekleştirmiştir.

Hollanda'nın 1982 yılında yaptığı ithalat ve ihracat miktarlarının ülkelere göre dağılımı kısaca belirtilmektedir.

— Hollanda AET ülkelerinden 1982 yılında 1424,6 Milyon Hollanda Guldenlik ithalat yapmıştır. Bu ithalatın büyük bir kısmını Batı Almanya'dan (818,6 Milyon Hollanda Guldeni) gerçekleştirmiştir. Bu ülkelere yapılan ihracat miktarı ise 639,4 Milyon Hollanda Guldeni'ni bulmaktadır. İhracatta büyük payı 256,1 Milyon Hollanda Guldeni ile Belçika/Lüksemburg ve 220,3 Milyon Hollanda Guldeni ile Batı Almanya almaktadır.

— Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi Ülkeleri ile ise 1982 yılında 55,2 Milyon Hollanda Guldenlik ithalat, 41,3 Milyon Guldenlik ihracat gerçekleştirilmiştir.

— 1982 yılında Doğu Bloku ülkelerinden 102,3 Milyon Hollanda Guldenlik ithalat, 1 Milyon Hollanda Guldenlik ihracat yapılmıştır.

— Orta Doğu Ülkeleri ile ise 1982 yılında 0,4 Milyon Hollanda Guldenlik ithalat, 47,8 Milyon Hollanda Guldenlik ihracat yapılmıştır.

— Diğer ülkeler ile yapılan ithalat miktarı 32,6 Milyon Hollanda Guldeni, ihracat miktarı ise 34,9 Milyon Hollanda Guldeni'ni bulmaktadır.

3.7. İngiltere

İngiltere'de 1982 yılında 1437,8 Milyon Sterlin (£) değerinde mobilya üretilmiştir. Bu ülkede 1982 yılında 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletme sayısı 1200 bulunmaktadır. Bu işletmelerin %65'inde 10-15 işçi, %9'unda 16-24 işçi, %15'inde 25-99 işçi, %5'inde 100-199 işçi, %4'ünde 200-499 işçi, %2'sinde ise 500 den fazla işçi çalışmaktadır. Haftalık iş saati 39 olup, üretimde çalışan işçi sayısı ise 73000 civarındadır.

İngiltere 1982 yılında 460 Milyon (£) değerinde ithalat, 240,9 Milyon (£) değerinde ihracat yapmıştır.

İngiltere'nin 1982 yılında yaptığı ithalat ve ihracatın ülkelere göre dağılımı şu şekilde özetlenebilir.

— İngiltere diğer (AET) ülkelerinden 1982 yılında 243,8 Milyon (£) değerinde ithalat, 74,5 Milyon (£) değerinde ihracat gerçekleştirmiştir. İthalat ve ihracatını daha çok Batı Almanya, Hollanda ve İrlanda gibi ülkeler ile yapmaktadır.

— Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi (ASTB) ülkeleri ile ise aynı yılda 34,8 Milyon (£) değerinde ithalat, 11,2 Milyon (£) değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir.

— Doğu Bloku ülkelerden yapılan ithalat 33 Milyon (£), ihracat ise 0,4 Milyon (£)'i bulmaktadır.

— 1982 yılında İngiltere Orta Doğu ülkelerinden ithalat yapmamış, ihracatı ise 38,5 Milyon (£) dir.

— Diğer ülkeler ile yapılan dış ticaret hacmi ise 1982 yılında ithalatta 88,5 Milyon (£)'i ihracatta ise 116,2 Milyon (£)'i bulmaktadır.

3.8. İspanya

1982 yılında bu ülkede 210,000 Milyon Peseta (P) değerinde mobilya üretilmiştir.

İspanya'da 1982 yılında 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmelerin sayısı 2660 olup, bu işletmelerdeki toplam işçi sayısı ise tahminen 76000 dir.

İspanya 1980 yılında 4518,4 Milyon Pesetalık mobilya ithalata, 11752,1 Milyon Pesetalık ihracat gerçekleştirmiştir.

İspanya'nın mobilya dış ticaretinin gerçekleştirildiği ülkelere göre durumu kısaca şu şekilde özetlenebilir.

— 1980 yılında İspanya AET ülkelerinden 3365,6 Milyon Pesetalık ithalat gerçekleştirmiştir. İthalat yapılan ülkeler arasında İtalya 1475,2 Milyon Peseta ile ilk sırada yer almakta, daha sonra ise Fransa 743,5 Milyon Peseta ve Batı Almanya 653,6 Milyon Peseta ile takip etmektedir.

AET ülkelerine yapılan ihracat ise 7413 Milyon Peseta olup, 4475,6 Milyon Pesetalık ihracat ile Fransa ön planda bulunmaktadır.

— İspanya'nın Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi (ASTB) ülkeleri ile 1980 yılında gerçekleştirdiği ithalat 286,9 Milyon Peseta olup, 210,6 Milyon Pesetalık ithalat Portekiz'den yapılmıştır. Bu ülkelere yapılan ihracat ise 592,9 Milyon Pesetayı bulmakta, ihracat yapılan ülkeler arasında 356,2 Milyon Peseta ile İsviçre, 135,5 Milyon Peseta ile İsveç ön sıralarda bulunmaktadır.

— 1980 yılında İspanya'nın Doğu Bloku ülkelerinden yaptığı ithalat 206,7 Milyon Peseta olup, bunun 162,2 Milyon Pesetalık bölümü Yugoslavya'dan gerçekleştirilmiştir. Bu ülkelere yapılan ihracat ise yok denecek kadar azdır (12,3 Milyon Peseta).

— İspanya'nın Orta Doğu ülkelerinden mobilya ithalatı olmayıp, mobilya ihracatı ise 1135,1 milyon Pesetayı bulmaktadır. En büyük ihracatı 902,5 Milyon Peseta ile Suudi Arabistan ile gerçekleştirmektedir.

— İspanya'nın diğer ülkeler ile yaptığı mobilya dış ticareti ithalatta 659,2 Milyon Pesetayı, ihracatta ise 2598,8 Milyon Pesetayı bulmaktadır. En büyük ithalatçı ülke 762,7 Milyon Peseta ile ABD'dir.

3.9. İsveç

Bu ülkede 1982 yılında 4417,7 Milyon İsveç Kronu (İKr) değerinde mobilya üretilmiş bulunmaktadır.

İsveç'te 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletme sayısı 300 olup, bu işletmelerde çalışan toplam işçi sayısı 13000 civarındadır. Haftalık iş saati ise 40 dir.

İsveç 1982 yılında 1397,7 Milyon İsveç Kronu (İKr) değerinde mobilya ithalatı, 2507,4 Milyon (İKr) değerinde ise mobilya ihracatını gerçekleştirmiştir. İsveç'in dış ticaret hacmi ülkeler itibariyle kısaca şu şekilde özetlenebilir.

İsveç 1982 yılında AET ülkelerinden 678,1 Milyon (İKr) değerinde mobilya ithal etmiştir. Bu ithalatta 273,8 Milyon (İKr) ile Danimarka, 167,6 Milyon (İKr) ile Batı Almanya, 128,3 Milyon (İKr) ile İtalya ilk sıralarda yer almaktadır.

İsveç'in 1982 yılında bu ülkelere gerçekleştirdiği ihracat miktarı ise 1177,0 Milyon (İKr)'unu bulmaktadır. İhracatta 496,6 Milyon (İKr) ile Batı Almanya ilk planda gelmekte, bu ülkeyi 275,7 Milyon (İKr) ile Danimarka 188,5 Milyon (İKr) ile İngiltere takip etmektedir.

İsveç'in 1982 yılında (ASTB) ülkelerinden gerçekleştirdiği ithalat hacmi 350,7 Milyon (İKr)'nu, ihracat hacmi ise 946,3 Milyon (İKr)'nu bulmaktadır. Dış ticaretini gerçekleştirdiği ülkeler bakımından hem ithalat, hem de ihracatta komşu ülkeleri Norveç ve Finlandiya ön planda bulunmaktadır.

Doğu Bloku ülkeleri ile İsveç'in 1982 yılında gerçekleştirdiği ithalat hacmi 261,8 Milyon (İKr), ihracat hacmi ise 12,8 Milyon (İKr)'nuna ulaşmıştır.

İsveç Orta Doğu ülkelerinden mobilya ithalatı yapmamakta, ihraç ettiği mobilya miktarı ise 101,3 Milyon (İKr)'u değerindedir.

Diğer ülkeler ile yaptığı dış ticaret hacmi ise ithalatta 106,7 Milyon (İKr), ihracatta ise 270 Milyon (İKr) dur.

3.10. İsviçre

İsviçre'nin toplam mobilya üretimi tahminen 374 Milyon İsviçre Frankı (İFr) civarındadır. Bu ülkede 10 ve daha fazla işçi çalıştıran mobilya işletmesi sayısı 73 olup, bu işletmelerin %23'ü 11 - 25 işçi, %11'i 26 - 50 işçi, %51'i 51 - 100 işçi, %15'i ise 100 den daha fazla işçi çalıştırmaktadır. Haftalık iş saati 38 dir. Üretimde yaklaşık 3000 işçi çalışmaktadır.

İsviçre 1982 yılında 864,8 Milyon (İFr) değerinde ithalat, 227,5 Milyon (İFr) değerinde ise ihracat gerçekleştirmiştir. Görüldüğü gibi İsviçre'nin mobilya ithalatı, ihracatının yaklaşık 4 katı kadar fazla bulunmaktadır. İsviçre'nin ithalat ve ihracatı ülkeler itibarıyla dağılımı şu şekilde özetlenebilir.

1982 yılında İsviçre (AET) ülkelerinden 753,6 Milyon (İFr) lık ithalat yapmış, bu değer 345,7 Milyon (İFr) lık kısmı Batı Almanya'dan, 252,7 Milyon (İFr) kısmı ise İtalya'dan gerçekleştirilmiştir. Aynı yılın ihracat miktarı ise 153,4 Milyon (İFr)'ını bulmaktadır. İhracatın 89,9 Milyon (İFr) lık kısmı Batı Almanya'ya yapılmıştır.

(ASTB) ülkelerinden ise aynı yılda 67,7 Milyon (İFr) lık ithalat, 23,7 Milyon (İFr) lık ihracat gerçekleştirilmiştir.

1982 yılındaki Doğu Bloku ülkelerinden yaptığı ithalat 22,4 Milyon (İFr), ihracat ise 2,8 Milyon (İFr)'ını bulmaktadır.

İsviçre'nin Orta Doğu ülkelerinden Mobilya ithalatı yok denecek kadar az olup, ihracatı ise 32,7 Milyon (İFr) dir. Bunun 16,0 Milyon (İFr)'lık kısmı Suudi Arabistan ile yapılmıştır.

Diğer ülkeler ile ise 1982 yılında 21,1 Milyon (İFr)'lık ithalat, 14,9 Milyon (İFr)'lık ihracat gerçekleştirmiştir.

3.11. İtalya

— İtalya'nın 1982 yılındaki toplam mobilya üretimi 5 200 000 Milyon İtalyan Liretini (İL) bulmaktadır. 10'dan daha fazla işçi çalıştıran iş yerlerinin sayısı 1981 yılında 4000 olup, bunlardan yaklaşık %23'ü 10 - 20 işçi, %31'i 21 - 50 işçi, %24'ü 51 - 100 işçi, %13'ü 101 - 250 işçi, %9'u ise 250 den fazla işçi çalıştırmaktadır. Haftalık iş saati 40 olup, 1982 yılında bu sektörde toplam 135 740 işçi çalışmıştır.

— 1982 yılında İtalya'nın dış ticaret hacmi ithalatta 148 262 000 Milyon (İL) ine, ihracatta ise 2 678 255 000 Milyon (İL)'ne ulaşmıştır.

— Görüldüğü gibi İtalya büyük ölçüde mobilya ihraç eden bir ülke durumundadır. İtalya'nın 1982 yılında gerçekleştirdiği ithalat ve ihracat miktarları kısaca şu şekilde özetlenebilir.

— İtalya AET ülkeleri ile 105 520 000 Milyon (İL)'lik ithalat, 1 403 995 000 Milyon (İL)'lik ihracat gerçekleştirmiştir. İthalatta 58 379 000 Milyon (İL)'i ile Batı Almanya başta gelmekte, bu ülkeyi 25 145 000 Milyon (İL)'i ile Fransa ve 12 909 000 Milyon (İL)'i ile İngiltere takip etmektedir. İhracatta ise yine Batı Almanya 876 036 000 Milyon (İL) ve 444 294 000 Milyon (İL) ile Hollanda ilk sıralarda yer almaktadır.

— İtalya'nın 1982 yılındaki (ASTB) ülkelerinden yaptığı ithalat miktarı 14 579 000 Milyon (İL)'i olup, büyük bir bölümünü Avusturya'dan (6 350 000 Milyon İtalyan Lirisi) ve İsviçre'den (4 880 000 Milyon İsviçre Frankı) gerçekleştirmektedir. Bu ülkelere yaptığı ihracat miktarı ise 250 126 000 Milyon (İL)'ini bulmaktadır. İhracat yapılan ülkeler arasında ilk planda İsviçre (151 433 000 Milyon İL) ve Avusturya (58 372 000 Milyon İL) gelmektedir.

— İtalya'nın Doğu Avrupa ülkeleri ile gerçekleştirdiği mobilya dış ticaret hacmine gelince: İthalatta 13 014 000 Milyon (İL)'ine ihracatta ise 10 113 000 Milyon (İL)'ine ulaşmaktadır. İthalatta başta 6 130 000 Milyon (İL)'i ile Yugoslavya gelmekte, bu ülkeyi Çekoslovakya 2 166 000 Milyon (İL) ve Bulgaristan 2 042 000 Milyon (İL) ile izlemektedir. İhracatta ise yine Yugoslavya 5 026 000 Milyon (İL), Bulgaristan 1 150 000 Milyon (İL), Çekoslovakya 1 004 000 Milyon (İL) ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği 1 975 000 Milyon (İL) en önemli ithalatçı ülkeler durumundadır.

— İtalya'nın Orta Doğu ülkelerinden yaptığı mobilya ithalatı yok denecek kadar az (49 000 Milyon İL) olup, ihracatı ise 693 052 000 Milyon İL ile AET ülkelerinden sonra gelmektedir. En önemli ithalatçı ülke 331 840 000 Milyon (İL) ile Suudi Arabistan'dır.

— Diğer ülkeler ile gerçekleştirdiği mobilya dış ticaret hacmi ise ithalatta 15 100 000 Milyon (İL)'ini, ihracatta 320 969 000 Milyon (İL)'ini bulmaktadır.

3.12. Norveç

— Norveç'in 1982 yılındaki mobilya üretimi 2877 Milyon Norveç Kronu (NKR) nu bulmaktadır. Bu ülkede 10'dan fazla işçi çalıştıran işyerlerinin sayısı 1982 yılında 180 olup, toplam mobilya işyeri sayısı ise 424 bulunmaktadır. Bu işyerlerinden yaklaşık %32'sinde 10-19 işçi, %50'sinde 20-50 işçi, %11,5'unda 51-100 işçi, %6'sında 101-200 işçi, %0,5 de ise 200'den fazla işçi çalışmaktadır. Norveç'te haftalık iş saati 40 olup, üretimde toplam işçi 7350 civarındadır.

— 1982 yılında Norveç'in mobilya dış ticareti ithalatta 1552,4 Milyon (NKR), ihracatta ise 373,6 Milyon (NKR)'udur. Mobilya ithalat ve ihracatının ülkeler itibari ile dağılımı ise aşağıdaki gibi kısaca özetlenebilir.

— Norveç'in 1982 yılı AET ülkelerinden mobilya ithalatı 450,4 Milyon (NKR) Danimarka'dan olmak üzere 678,8 Milyon (NKR)'nu bulmaktadır. İhracatı ise 130,6 Milyon (NKR) kadardır.

— ASTB'nin diğer ülkeleri ile ise 1982 yılında 775,7 Milyon (NKR)'luk ithalat, 128,7 Milyon (NKR)'luk ihracat gerçekleştirilmiştir. İthalat ve ihracatın yaklaşık %90'luk bölümü İsveç ile yapılmaktadır.

— Doğu Bloku ülkeleri ile ise 58 Milyon (NKR)'luk ithalat 3,5 Milyon (NKR) luk ihracat gerçekleştirilmiştir.

— Norveç Orta Doğu ülkelerinden mobilya ithalatı yapmamaktadır. İhracatı ise 2,1 Milyon (NKR) kadardır.

— 1982 yılında diğer ülkelerden yapılan mobilya ithalatı 19,5 Milyon (NKR) nu, ihracatı ise 108,8 Milyon (NKR)'nu bulmaktadır.

3.13. Portekiz

— Bu ülkenin 1981 yılındaki mobilya üretimi 13 080 856 Milyon Escudos (E) kadardır. Portekiz'de 10 dan fazla işçi çalıştıran 338 işyeri bulunmaktadır. Mobilya sektöründe üretim yapan işyerlerinden yaklaşık %53'ünde 1-9 işçi, %35'inde 10-49 işçi %8'inde 50-99 işçi, %3'ünde 100-199 işçi, %1'inde 200'den fazla işçi çalışmaktadır.

— Portekiz'in 1982 yılı toplam ithalatı 389,5 Milyon (E), ihracatı ise 756,4 Milyon (E)'yi bulmaktadır. Mobilya dış ticaretinin ülkeler itibarı ile dağılımı ise kısaca şöyledir.

— AET ülkelerinden başta İtalya (68,3 Milyon (E)), ve Fransa (62,8 Milyon (E)) olmak üzere toplam 230,2 Milyon (E)'lik ithalat yapılmıştır. İhracat miktarı ise 301,1 Milyon (E) olup, önemli ölçüde Fransa'ya (161,3 Milyon (L)) ihraç edilmektedir.

— ASTB ülkeleri ile ise 1982 yılında 17,6 Milyon (E)'lik mobilya ithalatı, 18,2 Milyon (E)'lik ihracat gerçekleştirilmiştir.

— Doğu Bloku ülkeleri ile mobilya dış ticareti önemsiz olup, ithalatta 3 Milyon (E)'i, ihracatta ise 0,2 Milyon (E)'i bulmaktadır.

— Orta Doğu ülkelerinden ithalat yapılmamakta, mobilya ihracatı ise 24,8 Milyon (E), civarındadır.

— Diğer ülkeler ile yapılan mobilya dış ticaret hacmi ise ithalatta 138,7 Milyon (E), ihracatta 412,2 Milyon (E) dir.

3.14. Yugoslavya

Bu ülkenin 1982 yılındaki toplam mobilya üretimi 53 880 Milyon Yugoslav Dinarı (YD)'dir. Bu ülkede 10'dan fazla işçi çalıştıran işyeri sayı 410 olup, toplam işçi sayısı 86 300 kadardır. Haftalık iş saati ise 42'dir.

Yugoslavya'nın 1982 yılındaki mobilya ithalatı 6,4 Milyon (YD), ihracatı ise 13 659 Milyon (YD)'na ulaşmaktadır.

— Yugoslavya'nın çok az olan mobilya ithalatı hakkında ülkeler itibarıyla dağılımı hakkında yeterli bilgi bulunmamakta, mobilya ihracatının ülkelere göre dağılımı ise aşağıdaki gibidir.

— Yugoslavya AET ülkeleri ile 1982 yılında başta Batı Almanya (1 464 574 YD), Fransa (821 975 YD) ve İngiltere (396 000 YD) olmak üzere toplam 3 168 030 (YD) lik ihracat gerçekleştirmiştir. ASTB ülkelerine ise aynı yılda 700 404 (YD)'lik

mobilya ihracatı yapılmıştır. Bu ülkeler ile yapılan ihracatta 270 139 'YD)'lık ithalat ile İsveç, 221 737 (YD) ile İsviçre, 127 957 (YD) ile Avusturya ön sıralarda yer almaktadır.

1982 yılında Yugoslavya'dan Doğu Bloku ülkelerine 4 800 793 (YD)'lık ihracat yapılmıştır. SSCB 4 032 739 (YD)'lık mobilya ithalatı ile ilk sırada yer almaktadır. Bu ülkeyi 414 950 (YD) ile Çekovlavyaya takip etmektedir.

— Orta Doğu ülkelerine ise 877 674 (YD)'lık mobilya ihraç edilmiştir. En büyük mobilya ithalatçı ülke 516 537 (YD) ile Irak'tır.

— Diğer ülkelere yapılan ihracat ise 4 112 320 (YD)'ına ulaşmaktadır. Bu ülkeler arasında ABD 3 499 486 (YD) ile en ön sırada yer almaktadır.

4. SONUÇLAR

İncelenen ülkelerin toplu bir değerlendirilmesinin yapılması şu sonuçları verecektir.

Federal Almanya, Fransa, Hollanda, Belçika, Lüksemburg ve İngiltere önemli dış alımcı ülkelerdir. Federal Almanya aynı zamanda önemli bir dış satımcı ülke olarak da ortaya çıkmaktadır. Ve istatistiklerin (YITS, 1981) incelenmesinden bu özelliğini son yıllarda koruduğu anlaşılmaktadır. F. Almanya ile dış satımda rekabet eden en önemli ülke İtalya'dır. Diğer Avrupa ülkeleri de dış satım yapmakta iseler de, dünya mobilya dış satımındaki payları son 10 yılda ya sabit kalmakta (İngiltere, Fransa, İsveç, Danimarka) ya dalgalanmakta (Belçika, Lüksemburg) ya da düşmektedir. (Hollanda). Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkeleri (AET) arasında mobilyada re-export yapıldığı da anlaşılmaktadır.

AET dışında Avrupa'da, Yugoslavya önemli bir dışsatımcı olarak önem kazanmaya başlamıştır. A.B.D. de, Federal Almanya gibi hem dış alımcı hem dışsatımcı bir ülkedir.

Dünya mobilya ticaretinin Avrupa ve Kuzey Amerika'dan sonra toplandığı bölge Orta Doğu ve özellikle Suudi Arabistan pazarıdır. Son yıllarda S. Arabistan dünyanın yedinci önemli mobilya dışalıcısı olmuştur ve dışalımını 1975 de 50 Milyon Dolardır. 1979 da 500 Milyon Dolara yükselmiştir. Buna karşılık dışalımın %10'u ekzotik türlerden yapılan mobilyalar olarak gelişmekte olan ülkelere yapılmıştır.

Yukarıda çizilen tablo içinde Türkiye'nin gelişmekte olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye bir taraftan mobilya üretiminde küçük kapasiteli kuruluşlardan orta ve büyük kapasiteli kuruluşlara geçerek teknolojik değişmeyi sağlamaktadır. Diğer taraftan da son yıllarda uygulanan ve iç talebi kısıtlayıp dışsatımı özendirme yönelik olan ekonomik uygulamalarla önemli dış satımları gerçekleştirebilmektedir. (1975 de 64 772 Dolardan 1981'in ilk 9 ayında 35 524 253 Dolara). Ancak aynı ekonomik politikalar yatırımları da duraksattığından seri ve kaliteli üretime yönelik teknolojik gelişmeyi tamamlayamamıştır. Bu durum ise fiyatların dünya fiyatlarından daha yüksek olması sonucunu doğurarak dışsatımın birtakım sübvansiyonlarla yürütülebilmesi şeklinde gelişmektedir. Bu sübvansiyonların kısmen kaldırılıp paranın dış değerinin daha hızlı düşmesine yönelik yeni uygulamaların da mobilya dışsatımını canlı tutacağı beklenmelidir.

K A Y N A K L A R

- DİE*, 1982. *Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı. II. Küçük İmalat Sanayi Geçici Sonuçlar*, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara.
- DİE*, 1983. *1981 Yılı İmalat Sanayi İstatistikleri Geçici Sonuçlar*. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara.
- FIRA*, 1983. *The Furniture Industry in Western Europe, A statistical digest: 1983 - The Report was compiled for the «Union Européenne de Ameublement» by the Furniture Industry Research Association.*
- İGEME*, 1981. *Mobilya İhracatı Pazar Araştırması, Aralık 1981, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Yayınları No. 67, Ankara.*
- TSKB*, 1983. *Producer Survey Furniture Industry Sector in Turkey, Export Promotion Programme of Turkey, Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.*
- YITS*, 1981. *Yearbook of International Trade Statistics, Trade by Commodity, Vol. II, United Nations.*